

Text Naess 2.

Klíčovým termínem ekosofie Stana Rowa, který nenalezneme například v Ekosofii T, je „významnost“. Ať již umístíme smysl „nejvyššího významu“ kamkoliv, budou se na stejném místě nacházet také naše etické hodnoty. „Pokus založit náš etický zájem o ekosféru na základě inside-out konceptu, tedy tak, že začneme se sebe-významností a postupujeme k významnosti lidské rasy, může dočasně ulevit našemu svědomí, ale bude to políbek smrti pro divokou přírodu.“

K porovnávání „vzájemné významnosti“ připomíná Rowe toto: „Co je zdrojem života buňky? Živé orgány, které tvoří její bezprostřední okolí. Co je zdrojem života orgánů? Živý organizmus, v němž jsou zakomponovány. Co je zdrojem života organismu? Okolní živé ekosystémy a globální ekosféra.“ S odkazem na J. K. Feiblemana Rows říká: „Mechanismus každé úrovně je založen na nižších úrovních (na svých součástech), zatímco smysl každé úrovně se nalézá v úrovni bezprostředně nadřazené (v celku)“. To Rowa vede k velmi radikální formulaci role lidí na Zemi. Zdá se, že Rowův koncept i způsob myšlení a cítění je od konceptu mého a nejspíše i mnohých dalších hlubinných ekologů velmi odlišný. Ale dokonce i na základě, který sám mohu nazvat přístupem významnost významnosti můžeme Rowa zabudovat do našeho konceptu ...

Otázka má-li věc, organizmus či systém hodnotu o sobě pak závisí na významu dané věci, organismu, systému. Velmi nemocný člověk či krysa má velmi malý význam. Vztahy v rodině jsou více či méně významné v rámci systému, ale etické normy a hodnoty mají jen velmi málo co do činění s významem. Etika se zabývá spíše zodpovědností a péčí. A – samozřejmě – povinností, která je jen nepřímo spojena s otázkou systému významnosti.

Běžná definice hlubinně ekologického hnutí byla často kritizována za opomíjení vnitřní hodnoty jedinců – či jinak individuálního – ve prospěch systémů, obecného, například ve prospěch „rozkvětu všech životních forem“. Můj vlastní přístup je založen na záměně bodu 1 a 2 obecně přijatých osmi zásad hlubinné ekologie, takže kladu na první místo jednotlivé žijící bytosti a na druhé zdraví a rozkvět života. To je rozdíl oproti opačnému směru, tak jak jej Stan Rowe navrhuje. Ale mnozí přijmou spíše jeho směřování, a já jsem přesvědčený, že je slučitelné s pozicí podporovatele a člena hlubinně ekologického hnutí a co víc, že přispívá k vyjádření pohledu přispívajícího k zmírnění destruktivity lidského vlivu na přírodu.¹

---

¹ Viz anglický text Naess, A. Legend, Deprived And Also College Students. *The Trumpeter*, 2001, roč. 13, č. 1. Vybíráme text Legend, Deprived And Also College Students. Tento text na první pohled nesplňuje zadaná kritéria významného textu – vyšel až v roce 2001, neovlivnil hnutí jako jiné podstatné a nepoužité texty, jeho obsah jej mírou závažnosti řadí až do druhé, či spíše třetí roviny. Nicméně je to podle mého názoru

---

nejreprezentativnější text pro odhalení podstatného rysu všech Naessových textů. Jak uvidíme dále, zastupuje v tomto smyslu části textů jako: Self-Realization an Ecological Approach to Being in the World, The Place of Joy in a World of Fact, Deep Ecology in the Line of Fire, How Should Supporters of the Deep Ecology Movement Behave in Order to Affect Society and Culture – viz poznámky níže. Je totiž názorným vyjádřením té části Naessova díla, která je pro-rationální, pro-osvícenská, pro-liberální. Zde ještě podotkneme, že obě části Naessova díla nejsou separované podle jednotlivých článků, příspěvků do sborníků, knih. Obě části Naessovy filosofie se sice neorganicky a nekompatibilně, ale přece prolínají téměř celým Naessovým dílem.